

УДК 338.43

А. О. Сулига

*студент другого курсу магістратури ННІ бізнесу і менеджменту
ХНТУСГ імені Петра Василенка*

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР

Продукція олійних культур для сільськогосподарських підприємств є одним з основних джерел формування доходності, що дозволяє забезпечити їх ефективну діяльність. Виробництво олійних культур відіграє важливу роль у забезпеченні населення цінними продуктами харчування, галузі тваринництва – поживним кормом, переробної промисловості – сировиною. В умовах ринкової економіки для суб'єктів господарювання олійні культури виступають надійним джерелом грошових надходжень, їх насіння і продукти переробки конкурентоспроможні і користуються попитом на внутрішньому і світовому ринках. Україна – світовий лідер з переробки соняшнику.

Незважаючи на те, що світовий споживчий ринок переорієнтувався на користь рослинних олій та жирів, порівняно із тваринними, і що розвиток олійного виробництва в Україні є надзвичайно перспективним напрямом агропромислового виробництва, виробництво олійних культур в Україні неструктуроване.

Одним з шляхів вирішення проблем підвищення ефективності вирощування насіння олійних культур на рівні товаровиробників, розширення обсягів та асортименту конкурентоспроможних продуктів його переробки, удосконалення маркетингової діяльності на внутрішньому й зовнішньому ринках і підвищення соціально-економічної ефективності української олієпродуктової сфери в цілому, а також захисту інтересів вітчизняних споживачів її продукції та надходження валютних коштів є створення інтегрованих агропромислових і агропромислово-фінансових формувань (асоціацій, систем, корпорацій).

До складу інтегрованих агропромислових і агропромислово-фінансових формувань можуть входити виробники насіння олійних культур, переробні підприємства, фінансово-кредитні, заготівельно-збутові, науково-виробничі, проектні, лізингові, консалтингові, страхові структури тощо.

Основними принципами створення інтегрованих формувань в олієпродуктовому підкомплексі України мають стати: добровільність входження до них учасників, при збереженні їх юридичної та господарської самостійності; зацікавленість усіх учасників у розвитку та підвищенні ефективності олієпродуктового виробництва, забезпечення рівновігдності їх участі в інтеграційному процесі; виробничо-технологічна єдність, пропорціональність і взаємозв'язок вирощування й переробки насіння соняшнику (його сортового складу, якості, обсягів поставок на переробку тощо); удосконалення МТБ процесів вирощування й переробки насіння соняшнику з метою забезпечення сучасних методів організації та технології виробництва в підгалузі.

Визначальним мотивом для процесів об'єднання в економіці є ефект, який досягається за рахунок розширення масштабів виробництва, поєднання розрізнених ланок єдиного технологічного процесу. Економічні відносини між сільськогосподарськими товаровиробниками та підприємствами по переробці при цьому базуються на спільності вирішуваних завдань, передбачаючи створення та розподіл отриманого прибутку.

© Сулига А. О., 2017

Узагальнюючи викладене, слід зазначити, що ефективний розвиток галузі передбачає:

- оптимізацію структури посівних площ олійних культур (скорочення частки площ соняшника до науково-обґрунтованих норм та розширення їх під соєю та ріпаком);
- підвищення економічної ефективності виробництва олійних культур;
- виробництво олійних культур в обсягах, необхідних для задоволення потреб в олії, забезпечення тваринництва високобілковими кормами;
- створення зон концентрованого виробництва ріпаку для забезпечення сировинної бази його переробки;
- налагодження переробки ріпаку з метою виробництва біодизелю як стратегічно важливого для забезпечення енергетичної безпеки України.

Економічно ефективне функціонування, вдосконалення та перспективний розвиток олійно-жирової промисловості України пов'язані з раціональним використанням природних, матеріальних і трудових ресурсів, забезпеченням відповідних пропорцій у межах галузі, регіонів, всього господарського комплексу України, переведенням економіки на інтенсивний шлях розвитку, підвищенням рівня суспільного виробництва, охороною навколишнього середовища. Отже, для забезпечення перспективного розвитку олійно-жирової промисловості України необхідно провести реструктуризацію сировинної та виробничо-технічної баз галузі, на основі чого підвищити ефективність виробництва, запровадити державне регулювання ринку олійно-жирової продукції, з одночасними збереженням і розширенням її експорту для збільшення валютних надходжень. Результатами таких заходів стануть збалансування сировинних ресурсів і виробничих потужностей підприємств олійно-жирової промисловості в мікро- і макрорайонному розрізах, а також врегулювання цін і взаєморозрахунків у галузі.

Бібліографічний список використаної літератури

1. United States Department of Agriculture [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.fas.usda.gov>.
2. Вожегова Р. Енергетична та економічна ефективність вирощування сої за різних способів обробки ґрунту на зрошуваних землях Півдня України / Р. Вожегова, В. Найдьонова, В. Малярчук // Техніка і технології АПК. – 2015. – № 1. – С. 26–28.
3. Корінецька Т. П. Особливості вирощування пожнивної сої / Т. П. Корінецька // Агронам. – 2014. – № 2. – С. 136–137.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Політика України у сфері сільського господарства, біоенергетики та харчової промисловості — дослідження, висновки та рекомендації / [Х. Штрубенхофф, С. Крамон-Таубадель, О. Нів'євський та ін.]. – Київ : АДЕФ—Україна, 2009. – 315 с.
6. Шайко О. Г. Шляхи підвищення ефективності виробництва олійних культур на регіональному рівні / О. Г. Шайко, С. М. Концеба // Економіка АПК. – 2013. – № 5. – С. 31–37.

Одержано 25.11.2017